

САВЕЗНОМИНИСТАРСТВОЗАНАУКУ,
ТЕХНОЛОГИЈУ И РАЗВОЈ
САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА ПАТЕНТЕ

Бр. 3020/93
02.06.1993. год.
Б е о г р а д

Савезни завод за патенте на основу члана 17. и 42. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања ("Службени лист СФРЈ" бр. 34/81,3/90 и 20/90), доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Предузеће за пољопривредну производњу, прераду, промет, угоститељство, туризам и сарадњу са селом "YES - RTANJ", DD са п.о., 19270 Бољевац, Ивка Ђоловић а бр. 2., уписати у Регистар ознака порекла производа као овлашћеног корисника ознаке порекла производа бр. 11 "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ".

О б р а з л о ж е њ е

Поднеском бр. 3020 од 27. маја 1993. године Предузеће за пољопривредну производњу, прераду, промет, угоститељство, туризамисарадњусаселом "YES - RTANJ", DD са п.о., 19270 Бољевац, Ивка Ђоловић а бр. 2., поднело је предлог да буде уписано у регистар ознака порекла производа као овлашћени корисник ознаке порекла производа бр. 11 "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ".

У регистар ознака порекла под бројем 11. уписан је "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ" као ознака порекла за качкаваљ који потиче из подручја Зајечарског округа.

Утврђеноје да Предузеће за пољопривредну производњу, прераду, промет, угоститељство, туризам и сарадњу са селом "YES - RTANJ", DD са п.о., 19270 Бољевац, Ивка Ђоловић а бр. 2., испуњава услове да може користити и стављати у промет производ за који је установљена наведена ознака порекла производа.

Уписом у регистар Предузеће за пољопривредну производњу, прераду, промет, угоститељство, туризам и сарадњу са селом "YES - RTANJ", DD са п.о., 19270 Бољевац, Ивка Ђоловић а бр. 2., стиче својство овлашћеног корисника ознаке порекла производа "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ" за период од пет година од дана уписа у регистар.

На основу претходно изложеног, Завод је, сагласно члану 42. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања, одлучио као у диспозитиву.

Ово решење је коначно. Против овог решења може се покренути управни спор тужбом која се подноси непосредно Савезном суду у року од 30 дана од дана пријема.

Д Д Р _ Е К Т _ Q , P

Благота Жарковић

САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА НАУКУ,
ТЕХНОЛОГИЈУ И РАЗВОЈ
САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА ПАТЕНТЕ

Бр. 3020/93

02. 06. 1993. год.

Б е о г р а д

Савезни завод за патенте, на предлог Привредне коморе Југославије и на основу члана 17. и 41. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања ("Службени лист СФРЈ", бр. 34/81, 3/90 и 20/90), доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Ознаку порекла производа "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ" уписати у регистар ознака порекла производа под бројем 11. за качкаваљ који потиче из Зајечарског округа.

О б р а з л о ж е њ е

Привредна комора Југославије, поднеском бр. 21/311 од 27. 05. 1993. године, поднела је Предлог да се у Регистар ознака порекла производа, који води Савезни завод за патенте, упише "Кривовирски качкаваљ" као ознака порекла за качкаваљ који потиче са подручја Зајечарског округа.

Увидом у предлог Привредне коморе Југославије утврђено је да производ који носи наведену ознаку порекла производа има облик ниског цилиндра масе 1,5 и 3 кг., чије тесто је компактно, еластично и код зрелих сирева слојевито и благо мрвичасто. Тесто је сламножуте боје, монолитно, без шупљина и постепено прелази у танку кору која је глатка, танка, еластична и специфичне структуре. Ове карактеристике производа, као и специфичан укус и мирис који су умерено оштри и подсећ ају на укус и мирис ораха условљени су подручјем на коме се производи и устаљеним начином и поступком производње.

У погледу начина обележавања производа предвиђено је да се на етикети округлог облика, која у горњој половини, која је беле боје, садржи речи "Кривовирски масни - тврди сир за резање, Бољевац Ртањ" и назив произвођача - овлашћеног корисника на српском језику, а у доњем делу реч "качкаваљ".

На основу претходно изложеног, Завод је, сагласно члановима 37. - 43. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања, одлучио као у диспозитиву.

Ово решење је коначно. Против овог решења може се покренути управни спор тужбом која се подноси непосредно Савезном суду у року од 30 дана од дана пријема.

Благота Жарковић

YES

**IZTANJ
I < KVM
1980 Bjeac**

Na Dbića 2

**MEMORANT
00670
671
664
FAX 00688**

**KOMERCIALA
00638
639
666
676
FAX 00638**

**FINANSIE
00636
646
FAX 00663**

izveće za poljoprivrednu proizvodnju
i saradnju sa stranim
VES-RTAJT J.

Broj... Of i φo&P-6'JE
.....-;r,sf,i;^ • 1991 god
BOUEVAC, I Đk>ća-2

f>

SAVEZNI ZAVOD ZA PATENTE

Odeljenje za zn&ke razlikovanja

n/r Mira Radivojevid

11070 Novi Beograd

Bulevar Avnoja 104

Predmet: Prijava za saštitu oznake geografskog porekla
i upis u Register zaštitenih oznaka porekla za
proizvođ "KHIVOVIRSKI KAČKAVALJ "

Shodno ođrećbama zakona o zaštiti pronalazaka, tehničkih
unapredjenja i znakova razlikovanja (SI.list SFRJ 34/81 i
3/90), odnosno poglavlja "Oznaka porekla proizvoda" (čl.37o-
43.) i predhodnih dogovora koje je sa vama imao naš saradnik
i rukovodilac izrade Elaborate prof.đr Radomir Radovanovid,
obraćamo vam se molbom da izvršite upis u Register zaštitenih
oznaka porekla proizvođ "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ " .

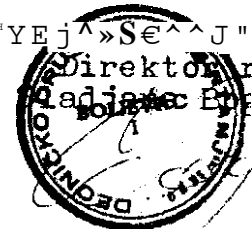
U prilogu dopisa dostavljamo vam i Glavni Elaborat koji je ,
za naš račun i u sarađnji se našim stručnjacima i individual-
nim proizvođjačima sa područja Krivog Vira, urađio tim struč-
njaka Jugoinspekta iz Beograda pod rukovodstvom prof,dr Rado-
mira Radovanovida.

Administrativna taksa, predvidjena za prijavu oznake porekla
m iznosu od 150,000,- dinara je upladena.

Dostavljajudi vam prednje, prijavu i Elaborat, želimo da vam
se zahvalimo na sarađnji i pomodi koju ste nam pružili, te
da vas zamolimo da nas o izvršenom upisu u Registar zaštitenih
oznaka geografskog porekla - proizvoda "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ"
pismeno obavestite«,

Srđačno vas pozdravljamo.

Za "YEj^»Sē^AJ" D.D.p.o.
Direktor: azvoja
Radista: E;danovi/d /

30

it. MAi i:JV:

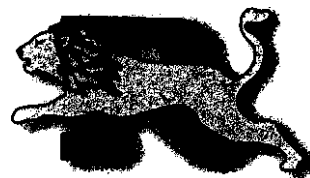
10/93

v^e K/ч

S Z T R M L E K A R A

III H № 0 III C

K R I V I V I R - B O L J E V A C

UPRAVA: PARAĆIN, Vojvode Mišića 5, Tel. 035/ 561-771, 566-885, proizvodnja 030/ 69-211
Zir'o račun: 44210-685-0-4033124

**Savezni zavod za patente
Odeljenju za geografske oznake porekla**

PREDMET: Molba

Molimo Vas da nam izdate odgovarajuću potvrdu o zaštiti oznake geografskog porekla proizvoda "Krivovirski kačkavalj", po rešenju Saveznog zavoda za patente o upisu u registar zaštićenih oznaka porekla proizvoda i izvršenoj zaštiti br. 3020/93-11 od 02.06.1993. godine, autora:

Prof. Radovanović Radomir

Prof. Petrović Dušica

Prof. Maćej Ognjen i drugi

Obrazloženje: pomenuti proizvod "Krivovirski kačkavalj" je nekada izrađivan u mlekari u Krivom Viru, vlasništvo D.P. Yes Rtanj-Boljevac. U međuvremenu došlo jz do transformacije ovog preduzeća, pa je mlekara prodana S.Z.T.R. "Mlekara Mihajlović"-Krivi Vir. Nažalost, izgubljeni su svi potrebni papiri o zaštiti oznake geografskog porekla, a nama novim vlasnicima je to vrlo bitno za dalju proizvodnju.

Napominjemo da ćemo potreban iznos za taksu uplatiti po prijemu fakture na žiro-račun.

U nadi da ćete nam izaći u susret, srdačno Vas pozdravljamo. / y

U Paraćinu,
09.10.2002. god.

S.Z.T.R. MLEKARA
Za Mlekari "Mihajlović"
"MIHAJLOVIĆ"
KRIVI VIR - BOLJEVAC
Vlasnik, Dejan Mihajlović

Kontakttelefoni:
035/561-771
035/566-885

САЗИНО МЛЕКАРСТВО КРИВО ВИР
"MIHAJLOVIĆ"
САЗИНО МЛЕКАРСТВО КРИВО ВИР

D. D. „ YES - RTANJ ” P. O.

BOLJEVAC

G L A V N I E L A B O R A T

O ZAŠTITI OZNAKE GEOGRAFSKOG POREKLA PROIZVODA

KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ

Boljevac, 1993.

**D.D. "YES - RTANJ" sa p.o.
BOLJEVAC**

Preduzeć

**tunzam i saraini.j' « S->.,
"YES"- »**

BO,

B w ... > - -

G L A V N I E L A B O R A T

**O ZAŠTITI OZNAKE GEOGRAFSKOG POREKLA PROIZVODA
KRIVOVIRSKI KAČKAVAU**

**Boljevac,
1993.**

" Oznakom porekla proizvoda štiti se geografski naziv proizvoda čija su posebna svojstva pretežno uslovljena mestom, odnosno područjem na kome je proizveden ako su ta svojstva nastala prirodnim putem, pod uticajem podneblja ili tla, ili ustaljenim načinom i postupkom proizvodnje, odnosno obrade.

Oznakom porekla proizvoda može se zaštititi i naziv proizvoda koji je dugom upotrebom u privrednom prometu postao opšte poznat kao oznaka da proizvod potiče iz određenog mesta ili područja".

(Član 37. Zakona o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapredjenja i znakova razlikovanja, Sl. list SFRJ br. 34/81 i 3/90).

S A D R Ž A J

I	OPŠTI PODACI O ELABORATU	1
II	PODACI O NOSIOCU IZRADE ELABORATA	2
III	OPŠTIDEO	15
	1. Uvodne napomene	16
	2. Osnovni podaci o Zaječarskom okrugu i opštini Boljevac	18
	2.1. Položaj i površina.....	18
	2.2. Reljef i struktura poljoprivrednih površina.....	21
	2.3. Hidrografija.....	23
	2.4. Klima.....	23
	3. Brojno stanje stoke (goveda, svinje, ovce) u SR Jugoslaviji, Republici Srbiji i na području Zaječarskog okruga	29
	4. Osnovni podaci o Preduzeću " Y E S - R T A N J " D.D.	32
	4.1. Nastanak, razvoj, sedište i status.....	32
	4.2. Delatnost (proizvodnja, usluge, saradnja sa selom idr.).....	32
IV	POSEBAN DEO - KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ	35
	1. Tehnološki proces proizvodnje i važnija obeležja "Krivovirskog kačkavalja"	36
	1.1. Uvod.....	36
	1.2. Tehnološki proces proizvodnje.....	36
	1.3. Važnija obeležja kvaliteta.....	38
	2. Način obeležavanja proizvoda	39
	3. Kontrola kvaliteta proizvoda	40

I OPŠTI PODACI O ELABORATU

**1. NAZIV: GLAVNI ELABORAT O ZASTITI OZNAKE GEOGRAFSKOG POREKLA
PROIZVODA "K R I V O V I R S K I K A C K A V A L J "**

**2. NOSILAC IZRADE ELABORATA: JUGOINSPEKT BEOGRAD, Zavod za poljoprivredu i
prehrambenu industriju "T O P C I D E R", 11000 Beograd, Teodora
Drajzera br. 11.**

**3. KORISNIK ELABORATA : Preduzeće za poljoprivrednu proizvodnju, preradu, promet,
ugostiteljstvo, turizam i saradnju sa selom " Y E S – R T A N J ", 19370
Boljevac, Ivka Djolovića br. 2.**

4. REALIZATORI :

4.1. RUKOVODILAC IZRADE ELABORATA :

**Prof.dr Radomir Radovanović,
Poljoprivredni fakultet, Beograd–Zemun**

4.2. SARADNICINA IZRADI ELABORATA :

**Dragoslav Petrović, dipl.ing.
Doc.dr Ognjen Maćej
Prof.dr Dragojlo Obradović
Mr Predrag Bojović, dipl.ing., asistent
Aleksandra Mikuljinac, dipl.ing., asistent
Sladjana Bogdanović, pravnik**

4.3. TEHNIČKI SARADNIK :

Miroslava Mojašević, hem. tehničar

II PODACI O NOSIOCU IZRADE ELABORATA

.....^3Y-14---L-l±ri&t?-£.....re«l*trkisud, posudiji

u predmetu upisa u »uchki register, kako je to označeno na straru 1. prijave. *ll* osnovu određaha iz 41. 5. 24, 45.-47. Zekona o postupku
Zft upte u sudski r«fl*tar, dana ,,,»,_____™.-----»'''»-----» doneo |«

2 6 . 2 . 1 9 9 3 -

R E S E N J E

оа»и«*i r e e n t e r ^ o t e t a c i t o f l « * * u p i s e : Д⁵ Д.е. ...JD&OnTSŽ'ssg B£0G5iJ) deopiško _____
društvo **ZS.** kockrolu kv»liteta'i 'kventitets robe u cesovitoj

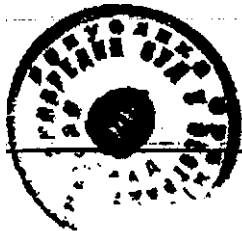
prers priiogu **uz** prepis rešenjs broj 3 i t koji su prilozii
sastsrvni đelovi'ovog; **resents.**

s podaelma navedenlm u prilozima ui re&enje broj.....**3 i 4** .

... koji su sastavni deo ovog rešenja.

— sud u _____B,лJE1K.—

Protiv ovog roSenja zaintvesovana s«rana može Izjaviti žalbu *nđi&inom* drueostepenom sudu. preko ovoj suda, u raku od b ctetva od
cfena pflijem« reienja.

Handwritten signature
Sudija

3. Prepis rešenja

Broj registarskog uložka
registarskog suda 1 * 1 7 7 2 - 0 0

Oznaka i broj
upisnika suda

П. 26760/9;

PRIVREDNI SUD U BEOGRADU

(Naziv i sediste suda)

**JtJQOIMSPBSi' SE<k><<AD deonicko druatvo za koatpolu
kvaliteta s i: vitr. titeta robe u mešoviti;@.} svojini**

Priloga: (Firma i
sedište preduzeća ili
drugog subjekta upisa)

**PftOdIRiWJE DEtATNOSTI
<ftl. 56 Uredbe)**

Predmet prijave;

Uz prijavu prilažemo sledeće isprave i dokaze:

1).....X.g<enc i...dogune^SjLatut<...br.....i952^Q.di...Z4<...JLIQ.*I.S.82.....eodxn*..

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

Predlažemo da se na osnovu ove prijave i priloženih isprava i dokaza donese rešenje a upisu u sudaki registari rešenje dostavi predlagat' j

Imfi pitpiS^lašćenog lie

L

(Miroslav Jakovlj^vitt)'

ЈУДИЦИЈА БЕОГРАД донски одбор за контролу

Firma i sedište
Subjekta

Beograd, Trg Republike br. 3/1

Prig uz rešenja broj	0 A W
----------------------------	-------------

B) registarskog uvida registarskog
suda i njegovog sudske

X-1772-00

Datum upisa	Ornaka 1 broj rešenja	Broj upisa	Naziv suda
26.2.1993.	ii.2€760/98		ЈС Beograd

Na osnovu rešenja registarskog suda izdanog brojem 0Ж^Д^J***^*!/?^.,

sa sledećim podacima:

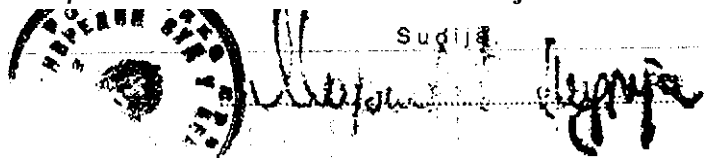
Detaljno odnose podaci subjekta upisa čija je firma nadležna u pregledu uz prepis rešenja broj 1.

- Kontrola kvantiteta i kvaliteta robe, oprom i ispravnosti objekata;
- Periodični kontrolni pregledi i ispitivanja ravnopravnost i redovnost, m red (nidi ispravljavanja «p*treb«w dasrole);
- Priloga do poclova opravki i e*komunikacija i proučavanja puštenja u
• teplotnoizolaciju}
- Defekata i ekvivalenta posredstvom i oprave frakcionih deziro te »ilju opravljanje!^*«^* poštenje* revitalised^**
- Pristupiti p*gl«di i ispitivanje ravnopravnost i erudicija red, mrvnj« i kontrola proizvodnje i opravke (proizvodna proizvodnja, diaailce, lifestori)j i*vdj«n^«! sist*aa;
- Mera «ežir»! taštaje* kontrol* i analize* dln*ai5kii» eietea, »ate&j« m •tklenj«ft;5« aawtnji u r«du;
- RMvtcol« 1 tepitljeje »prel* 1 »«t«rljalat
- ?ip*ka tftplvanje a»t*rl3«ie« proizvod« £ opreae;
- Kontrola planova i projekata o pnm i potrošnja* an aep*fcts eie«mo*tl odn.aestlte od «k»plo«i> 1 pc**ra*
- Atvirenje proizvodnje, oprtm i «*t*rij*la 1 lsdfttra^e potvyd* odo.*t«»vWH
- Kontrola earoih inetnaeneta i uradjaja?
- IntojalxMt proisredna kontrola -

11040\$

- letMM «prairl3«n4» kvaliteta?
- Pr»J*ktftv*»5^ s»**de vinove lots* i tetraoiogl^a proiavodn^e Iced rinarakih podruaa, dsvan^s ssveta prl projekteras Jul nadzor pri podiaanju i odrSavanJu i profefetov&nju; 1 nadzot prl p^kw^Ш&wrr^w rtmrskih ©bjakat*.

Sudija

Sledi na9tavak broj;

4. Prig uz pti reienj

Ovo se odnosi samo na prig uz pti, a sudu prig uz rešenje i registarski list.

OBRAZAC: Prilog uz rešenje broj 3

Firma 1 sedište subjekta	JUGOSLOVENSKO DRUŠTVO ZA KONTROLU KVALITETA I KRANTITETA ČEKA U SOŠOVITOI EVT^INI Beograd, Trg Bapubaike br, 3/1	Nutric prijetuju KZ M	3
Broj registarskog uložaka registarskog suda i njegovo sedište		1-1772-00	
Nastavak: g			

110403

- Istraživačko dokumentacija (projektoranjska osia grad^ovixisk*). Poalovi
tahniske konfrole t~~hnl6k~~ delcuftontaaij*.

110620

- Efeonooeitt, mrgmtieaeion*, tehnoloska ueluga;
- Strujsni nadaor nad grudfijoai Irmseticianth 1 drugih o^oteatas
- Strvfinl nadsor md ugradn^oa opre^a pri izgradr^i irrvostlcioelh i drggih
ob^efcstft;
- TehotJkl pregled inraeticlonih i drugih objekataj
- ~ Israda planova i projekata rawroja, prlprama inveaticilonlh program i eUSno.

110901

- Ooenjiven^e i prisnavanj* sistema kraliteta;
- atestiren^o proisvoda;
- 0sp@Bobl,1avanJe kadrwa za ocenjiranje 1 prl^navan^o cistoroa kvaliteta;
- Proena koctpotentnceti laboratory* sa iepltlvanje*

110901

- Utvrđivanje adraratvane lepravnostt Slvotnlh naalrnalisa,?^*^*^*1^ u opitoj
upotrebi« neprohrarabenh proiavoda, stoSne i druge SiTOtl^aka hrana.

110904

- Using* sodskih veštaka.
- Va8ta5«^o u oblaati:
- i Inđuatrl^« 1 rudarstva,
- poljoprivrodo i ribsrstva,
- Suoarstva,
- vodoprivr«de,
- gradjevimrstva,
- eaobrača^a i vose,
- trgpritto,
- ugoatit«ijetva i turisoa,
- sanatstva i ii&iih ueiug*,
- etaabero koounalns dalatnasti,
- oblaeti finanni^sko »atarljeinog poeloran^a,
- u proconi vrodwtel imoTine.

ZASTITA RA RACU, u eaislu odredab Zakona a saStitl ne radu i drugih proplea
koj I»a reguliesnna 7-aStita na radu u okriru Sega druatvo oharX^a a 1*4*6*
poeloye:

- Pragladi A Icpitivan^e orudja ta red i ur*d3a3a> audova I inotalaoi^a pod
priltsteej? tranfjportnlh i prenosnih sradafeava; paroih ko-tlovai reahladnlh
uradja^a £ Instalacl^a 1 dr., orud^a, urad^a^a I Instalaoi^a i e tl» u v*ai
txdaje ©d^arareHudu Etru*nu 1 tehničku dokuawntoaiju. ^30mk3 ieprav®, wrorenja,
a teste i dfM 1 daja tahniSka r*S«n\$e sa otklan3«n\$0 nedootataka u pogiadu
aaStit* ns ^aduy

l' • \ %..*&s<
i

Sledi nastavak broj:

—f t<\;

4. Mtctmk piilot* " preplit rsMij<

Ovačao le ppiuje smo plig uz piju, a suda plig uz isuje t registasi 1 st-
OBRAZAC: Nastak oibta uz rinde

Firma 1 sedište subjekta	ЛХуОХЖРЕХТ БЕОГРАД dooniSko druStvo za konttx>lu kvaliteta i kv*ntit*ta rob* u meSovito^ sv\$;})ini Beograd, Trg Rapublike br. 3/1	Nuttvtk prilopt uz r*iknle broj	3
Broj regtetarskog i uloška registrarskog suda 1 njegovo sedište	1-1772-00		
Nastavak.	3	*4	

- Vršiti ravna elektri&ia meren^a, preglede i ispitivacgo oloktriSnlb inatelaaija, oradjajat poa^roДан^a, aparata, groeobranakth inetaleol^a, trafo-alaniaa, aakundamlh nepcneklh 1 prekostru^oth relets, ateetiren^« aparata 1 aXektroieolacione opr*ae, 1 a tin u rcr! od*ed\$u\$e efikosne дага aaJtit* od alaktriSm ctrujo, putam priatan* najeavresaaije eaStite 1 iaradjuje odgovarajuće etaiSne nadaxe i elaborat*.
- Pr*gl*d iawetloioao tehni&ce dokoeentaoije u poglođu sastito *rm* radu;
- Iapltivan^a aikrokli**, haeijekih i fiziSkih Štetnoeti u radnia proatorijaaft 1 OB radftixa megtisa;
- Obavl^a wtane labocatorijak* analise i akepartijsej
- Radi analisis uelova rada, poelora i radnih sadataka u oiljtt odred^ivanja poslova &a posebniK usloriae radaj struSnu dokuasntaei^ sa benefiairetni et*£ i sa skraćert^c radnog vreaeoa na ba«i analize »orMđiteia i trauaatixaa, pratl kretaisja odsustv* sa posla 1 Izradjuj« pr*dloge nera sa tt^ihovo aTΦBj«, iBrad^aje elaborate o trtica^u št*tnlh faktora / z radno 1 Sitrota* er*di»* na zdrarstrwsno stmij« radnika i atanovnižtva;
- 7rSi otetSavaaJe, teoimeie^« I proreru snan^a radnika is ofoXaatt saftlt* na radu i profcivpoSarno za&Ute; obuku diealieara, vosaS« torerta i signal lata, rukoraoe ril^uskara, koapraeoriata, loiSafia paraih fcofctosa, ukiopniCara sa rad u TE i rosvodnirt postrojenjiaa, obuSava radnike aa bosbadno rukoranj* tehnoLaSfctm oprooore, wafiinaaa i uradjajiaa, rukovanje i odr&xvanje petro3*oja i instalaci^a teoaih gaeova, oteiSavaaje 1 ateatirsno smrarjlvaSa 1 dr.;
- Vršiti snitasn^e nagrjetskih filaKrra sa obucavan^e radnika, iarodju^e prograaa, ekripta 1 drugu stru&nu literaturu za obuSavsmje radnilei^ kao i predloe* aaaouprmmih norrsstivnih akata / z oblaatl zaStite na radu i proti*poSarn*
- TrSi iepitivan^e , atest Iranje i proda^u USnih saStitcih srodetaTa 1 drug* aafititne <^res»;
- Vršiti tehnlSku kontrotu skloništta i dronaovenskih ob^okata u aosialu Pravilnlka o tafaniSfcla nomtativiaa ra skloniŠta i aieatiranje aiGtfsaa pror*traY«nJ* skloniŠte 1 dvcnasanskih ob jekata.

ZASTITA OD POŽITRA; u aaiavl odradaba Zakona o saštiti od požara 1 drugih propisa, u okviru Segs cbavlja aledeće poalore:

- Radi planovo, elaborate, studlje i noneativna akta is obiasti xaStite od poiaraj
- Pro3*ka5e^ rrf.J pr*gled, isptivan^* i atostlrarvic urodja^a 1 inat*laoi^« sa datakci^a. do^awu i ga^enj* poftaraj
- Izrad^u^e elaborate i rrSi nsdzor na inpregnaoi^i i promcivanju gr*d*Ylaakih «ie»*oat* 4 kesntrukcija atestirani* sredstviioa sa r^Sfeitu pd da^atva vatr*?
- Radi pr©3<3kte instalaci^Ja i ured^aja sa j>štttu od pserolGi, kradja, aabotaža, propeda i diversijaj

Sudiya.	
Sledi nastavak broj:	4. Nastavak priloga uz preple rebenja

Ovlašćeno lice potpisuje samo prilog uz prijavu, a sudlja prilog uz resenje I registrarski Sst.
OBRAZAC: Nastavak priloga uz reienje

Firma i sedište
subjekta

JUQ0HI3PHXT BEOGRAD đioničko društvo za kontrolu
kvaliteta i kvantiteta robe u aeSovitoj ov^iriii
Beograd» Trg Republke br. 3/1

NitUv«k
priloga uz
r«Umler
broj

Broj registarskog uloSka registarskog
suda i njegovo sodilte

1 - 1772 - 00

Nastavak:

- 5 -

- VrSI ratee anaHze, ekspertise i dr. iz obiasti ssaStito od poEara.
- 2A3ПТА COVEROVE SREDIKE. u aeialu odredaba Zakona 0 saStiti od wasgadjlvaAj*
yszdaha, Zakona o eaStiti atanovniStra od buke, Zaknoa o vođaaa i drugih
propiae, v okviru Sags obavlja sledeća poelova:
- Iapitiveaja kvaliteta •atduhar
- Bertoje eolei^e gaaora i caatica;
- %Њ&ЈШ. жохфн
- Vr3i proгабин rosproatiran^a eeitoiranlh aatari^a 1 vieisa dinmjaka;
- Iapitiyanje oterona aflkaenosti uradja^a sa pr«3£§сдоодја отпаднлн ^ааота
i praatnej
- Iepttivwije is »radlnt « ko^oj ботек boravi i icrada гаЗвпја га валаод^и;
- * Iepitivafije kvaliteta otpadnih vadai
- Ispitivan^e oterena aflkaenosti uredjaja za preSiS^ovon^o otpadnlh voda i
- Izrada elaborate,, aksperti&a i ido^nih ребер-3а о ?»5t«,ti Sovekove sxedina.
110901
- Kontrola kvaliteta i krantiteta opasnih »aterija (cte^losi-Tno eaterije,
pradaseti pun^eox afceploai-mia asterijaoa, eredstvo sa pal^srtfa, vatroatni
predaetl i drusi predmeti* zM^oni gaeori, gasori yjoivqjerti u toSooet, i
gasovi rastvoreni pod pritafcoa, zapaljive to£noeti, jKipaljIve cVrste
tsateri^©, Biatevi^a aklone eaaopaljanju, aateri;Je ko^o u dođlru sa yodow
ra«vi3a,ju nyarwl^iva gstaove, okeidira^vda nsateri^e, ©rtjwnafei parokeidi, otrori,
gadna i s&wiisne e&teri^e, radioaktirne »ateri^e, JpJroe^tao (nsgrlza^uda
eateries), ostale opaala aateri^a);
- Kontrola i at^stiranje ambalaSa z& transport opasn&j ratorija;
- Kontroia pakovan^a > slgniranja, slegends u прставлс ороететво, utovwra,
pratovara, istovara opasnih aateri^a u pem>rskoi3; реботз, Sol^asanlSkoe,
druaateora 1 vatsduSrsore saobraćajuj
- Korttroia podobnosti trans portnih srodstava sa pr<£>oc ©paorih nefcerijaj
- Sve navadono ea stanovtžta doroaftih i •ad^znarodnih prppiso i standarda,
- Poelovi tohn^Skog nadzora 1 kontrol« brodova i brodoi^) oprcoz i uredjaja kao
i korjtrols pXfrfila sa gledišta besbednosti ploridbe u poorsboa i гвблоа
»«оогви\$аф»}
- TehnlSk! progj^di brodova i brodsba opreaa sa f ledlStt wt3tit« na radti,
tebnioTco petiudartoeti i kralitata;
- Iapitivonjar-. rad^or i odobranvan^e upotreba kont^^nora (u p^oiayodn^l i
ekapioataoi^i);
- Ispitivan^o, nadsor i odobranvanje upotrebo jialeta {u proisvodnji i

aksplosstaci'i)

_____f ' i , | | R

1 Sudi ja , *
li S ^ - ^ j

Sledi nastavak broj;

P 4. Hwta««k prHojj w prepl« reitnj« 1

Firma i sedište subjekta	JUCJOIKSPE7CT BEOGRAD društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u aeSoyitoj ato^inl Beograd, Trg Republike br. 3/1	Mittvat prilog e rtsenje broj	3
Broj registarskog uložka registarskog suda i njegovo sedište	1-1772-00		
Nastavak:	5		

060202

- Oaluga u poowrekots aaoobraćaju.

060203

- Oaluga aerina u poaorakoa saobradaju.

060302

- Ualoge u raćnoa 1 ^ezerekoa aaoobraćajtj,

- Oaiuge u druaskce aaoobracajtj.

060001

- Pretovarne ualttge u lukaaa.

060802

- Pretorame usluge u prletaniStiaa.

060803

- Pretoyarne ualuge u ŧeljeznŧkiift stanioaaa 1 ostalia eeertias.

0701

- Trgovlna na raalo.

07011

-Trgovina na tool© prehraabenim proiavodlaa.

070111

* Hleb, peoivo, mlako i piecni proi*yodi.

070112

- Porr&a, voce i preradjeyift*.

070113

- Heao, iirim« rlba i mean© preradjevlne.

070114

- Rasne livotne narairnioe, alkoholna pica i prolzrvodi kućne potraga,

07012

-Trgovina na aalo neprehrasabenie proiEvodlaa.

070121

- Tekatil i konfekoi^a.

070122

- Obuda, koSa\$ gyaw i piastika.

070123

- Hetalna i ©ioktrotehnička roba.

070124

- Ogrev i gradjevinski meter! jal«.

070125

- Kaaostaj.

070126

- rterajaika, ataklo i poroulan.

Sud^ja, j

Sledi nastavak broj:

Nattvsl prHft«i ni prpU r»baja

OvaSceno lice potpisuje «amo prilog uz prijavu, a sudlja prilog uz rećanje i registarski Bet.

OBRAZAC: Nastavak prlloga uz relcnje

Orma i sedište subjekta	JUGOSPEKT BEOGRAD deoaiSko druStvo ra kontrolu kvaliteta i kranitete robe u aaSovitoj ero^ini Beograd, frg Rapublika br. 3/1	Naitmk ratable Orel	3
Broj registarskog uloška registarskog suda i njegovo sedište	1-1772-00		
Nastavak:	6		

~ 7 -

070127

- Boj«, lakovl 1 healkalljo.

070128

- Kntfge, kfenceiarljskl eateri^al 1 pribor.

07012?

- Duran 1 oetali neprehraebeni proizvodi.

III

- Trgorina na malo aeSortto* robes.

070131

- Roboe kuće,

070132

- Oetala trgorina nteSovitom robom.

07014 070140

- Trgorina na malo torIIIov 1 deloviaa.

0701\$ 070130

- Trgorina na malo derivatioa nafte.

0702

- trgorina na raliko.

07021

- Trgorina na reliko prenrawbenim proiarodiea.

070211

- Iltariee i mlinski proizvodi.

070212

- Porrée, voce i prerad^evlne.

070213

- Alkoaolna pica.

070214

- Stofca i lirina.

07021?

- Razne životne naairnie« i proitrodi ra kućne potrebo,

07022

- Trgorina na roliko neprahrambenim proisvodiiea.

070221

- Teketil i konfekcija.

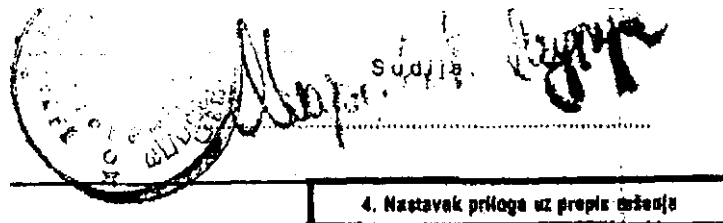
070222

- Sirova kola, vuna i al.

070223

- Katalna i elektrotehniSk* roba.

~~070224~~ ^avioBki, aenitami i inetalaeioni earcerijal.

Sledi nastavak broj:

Ovlašćeno lice potpteuje samo prilog uz prijavu, a sudija prilog uz rešenje i registarski 1st.

OBRAZAC: K»»tavak pritosa «rešenje_____

Firma i sedište subjekta	JIFCOIRSPEKT BEOGRAD d.o.o. društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u »ešoritai. svojini Beograd. Trg Republics br, 3/1	Nattav* prttotf* in rdttni*	! 3
Broj registarskog uložka registarskog suda i njegovo sedište	1-1772-00		
Nastavak:	y		

* 8 *

070225

- Haei^eki proisvodi, bo^e i lekovi.

070226

- Papir, kaneelrijeki material i pribor.

070229

- Duran i oetaii neprehraabeni proltvodi.

07023 070230

- Trgovina na veliko rozllima, delovltaa i priboroa.

07024 070240

- Trsovina na veliko derlvatlaa nafte.

07025 070Z?0

- Trgoviaa na veliko taeSorita* robaas.

110302

- Us luge rekiame 1 ekonoaeka propaganda.

110303

- Koweroijalni poslovi na oetvariranju funkoije prometa robe i ueJUtga.

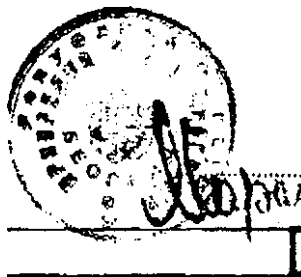
110903

- Osluge obrade codatake.

11090

- Oatate nepooenute ueluge.

Sledi nastavak broj:

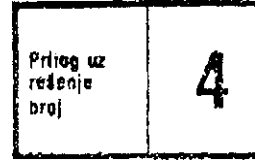
4. Nattavvk prHof* tz OrtJM* rftertja

Ovtašoono ~~dee~~ potpfsuje samo prilog uz prijavu. a sudija prilog uz rešenje i registarsW list.

OBRAZAC: Nastavak priloga uz reSenle

JUGOINSPEKT BEOGRAD deonicko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mesovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/G

Fifina i sedifite subiekta

Bio registarskog uložka registarskog suda i njegovo sedište		Л.1772-00	
Datum upisa	Oznaka i broj rešenja	Broj upisa	Naziv suda
			Beograd
...proširenje... sa slededm podacima:			
1 Poslovi spotjnotrgovinskog prometa subjekta upisa čija je firma navadena u prilogu uz prepis rešenja broj i.			

0 7 0 3 1 0 Spolna trciovina prehrambenim proizvodima

- žitarice i mlinski proizvoda
- povrće, voće i preradjevine

i - zoca, raeso, živina, ribs i mesne preradijevine

J - razne životne namirni.ee. alkoholna pica i proizvodi **za** kućne potrebe

070 320 Spojna trgovina neprehrambenim proizvodima

- tekstil i konfekcija
- sirova koža. vuna i si.
- ; - metalna i elektrotehnička roba
- ! - gradjevinski. sanitarii i instalacioni materijal
- I - bemijski proizvodi, boje i lakovi

j - ^ p III ^ ^ III Ж ' j^M^twatfefei pribor

- ! - lekovi i satitetski materiaal
- ; - duvan i ostali ieprehrambeni proizvodi
- j - trgovina vozilima. delovima i priborom
- i - trgovin-a naftom i derivatima nafte
- ! - trgovina mežsavitom robom
- ! - veštačka djubriva

J - cbuća, koža. guma i plastika

j Spojna trgovina kao poseban vid trgovine **na** veliko koja ce bavi poslovima izvoza i uvoza robe

h
• Mi

3 u 6 i je .

...A--V-

Sledi nastavak broj;	4. Pritag w prapit releeji
----------------------	----------------------------

Ovtei6»fto lice pctptsoj« sumo prflog uz prijavu, e sudlja prilog uz retonj« i rvgisiarski fist.

OBRAZAC: Wm wt rt>*>J* tori i _____

Фирма
и седиште
субјекта

JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za
konferolu kvalifceta i kvantifceca robe u
mešovitoj svojini
Beograd, Trg Republike .br. 3/1

Наставак
прилога уз
решње
број

Број регистарског улошка регистарског
суда и асгово седиште

1-1772-30

наставак: 2

- 3 -

Sve navedens **sa** etanovišta domaćih i medjunarodnih propisa i standards

Poslovi tehničkog nadzora i kontrole brodova i brodske opreme i uredjaia
kao i kontrola plovila za gledišt« bezbednosti plovidbe u poraorskom i
rečnora saobraćaju

Tehnički pregledi brodova i brodske oprema sa gledišta zaštite na radu,
tehničke pouzdanosti i kvaliteta

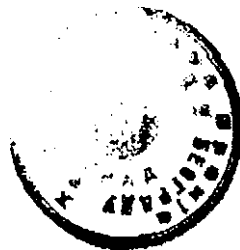
Ispitivanje, nadzor i odobravanje upotrebe kontejnera (u proizvodnji i
eksploataciji)

Ispitivanje. nadzor i odobravanje upotrebe paleta (u proizvodnji i
eksploataciii)

Usluge sudskih veštaka - veštacenje u oblasti; industriie i rudarstva,
poljoprivrede i ribarstva, sumarstva, vodoprivrede, gradjevinarstva,
saobraćaja i veze, trgovine, ugostitelstva i turizma, zanatstva i
ličnih usluga. stanbeno komunalne delatnosti, finansijsko materijalnog
poslovania, proceni vredncsti imovine

Zastupanje inostranih firmi

Posrednički poslovi

[Handwritten signature]
Суд ија

Следи наставак број:

1 4. На. стацак грисгг. уз грпис реш.

Овлашћено лице потписује само придог уз пријазу. а судча прилог уз решељс и регистарски лист.
ОБРАЗЛОЖ: Наставак прилога уз решеае

Фирма и седиште субјекта	JUC30INSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mešovitoj svajini, Београд, Трг Републике бр, 3/1	Наг-тавак прилога уз решење број	
Број регистарског удешка регистарског суда и његово седиште	1-1772-00		

Наставак:

Услуге у поратском саобраћају

Услуге у рећном и лезерском саобраћају

Услуге у друском саобраћају

Управљање и коришћење објеката за ускладиштење (силоси, јавна складишта, хладњаће, бескаринске и слободне зоне и тд.); услуге тржница на велико имало

Услуге међународне шпедитије, посредништва.. вршење комисионих послова у области промета робе и саобраћаја и си,

Економске, организационе, технолошке услуге

Стручни надзор над грађом инвестиционих и других објеката

Стручни надзор над уградњом опреме при изградњи инвестиционих и других објеката

Технички преглед инвестиционих и других објеката

Послови уговорне контроле квалитета и квантитета робе и међународном промету

Оценјивање и признавање система квалитета

Атестирање производа

Оспособљавање кадрова за оценјивање и признавање система квалитета

Процена компатентности лабораторија за испитивање

Контрола квалитета и квантитета опасних материја (експлозивне материје, предраети пуњени експозивним материјана, средства за паљење, ватрометни предмети и други предмети, збијени гасови,, гасови претворени у течност и гасови растворени под притиском, запалииве течности, запалјиве чврсте материје, материје sklone samopaljenju, материје које у додиру са водом развијају запалјиве гасове.. оксидирајуће материје, органски пероксиди, отрови, гадне и заразне материје, радиоактивне материје, корозивне и агризујуће материје}, остале опасне материје)

Контрола и атестирање амбалажа за транспорт опасних материја

Контрола паковања, слоганја у превозно средство, утовара, претовара, истовара опасних материја у поморском, рећном, жељезничком, друском и ваздушном саобраћају;

Судија

Слудм наставк број:

4. Наставак прилога уз преглед реш.

Овај документ је ваљан само приликом прегледа, а суд је ваљан уз решење и регистарски лист.

III OPŠTI DEO

1. Uvodne napomene

Proizvodnja autohtonih prehrambenih proizvoda u okviru pojedinih regiona SR Ju gostavije, posebno Republike Srbije, ima dugu i iskustvima bogatu tradiciju. Najvećim delom ova proizvodnja se realizuje kao dopunska i sezonska aktivnost u okviru seoskih domaćinstava za sopstvene potrebe, ili kao društveno organizovana kooperativna proizvodnja, dok se jednim delom ostvaruje kao deo proizvodnih programa odgovarajućih industrijskih pogona lociranih u okviru tih regiona.

U strukturi proizvodnje ovih, po pravilu, vrednih i traženih proizvoda najviše su zastupljena vina i žestoka alkoholna pica, trajni suvomesnati proizvodi i kobasice, razne vrste sireva i drugi proizvodi od mleka, zatim neke vrste čajeva, proizvoda od šumskih plodova, itd. Opšta karakteristika svih tih proizvoda je da se izradjuju u svemu prema iskustvima tradicionalne tehnologije, koja se u odgovarajućem regionu neguje i prenosi sa generacije na generaciju, te da ih odlikuju specifičan izgled, organoleptička (senzorna) i druga svojstva. Ta specifična svojstva autohtonih prehrambenih proizvoda najvećim delom su posledica određene biljne vrste ili sorte, rase stoke, sastava zemljišta, uticaja specifičnih klimatskih faktora nekog podneblja, ili su pak uslovljeni zajedničkim uticajem više navedenih faktora karakterističnih samo za prostor određenog regiona (oblasti). Šta više, mnoge faze tradicionalnih tehnoloških procesa su upravo prilagodjene tim specifičnim karakteristikama osnovnih sirovina, kao i drugim uslovima proizvodnje.

Predhodne napomene su učinjene pre svega iz razloga što smo relativno često svedoci da se neki individualni proizvođači, ali i pogoni prehrambene industrije, u suduju da u promet stave proizvode sa naznakom imena područja njihovog navodnog porekla ("užički", "sremski", "njeguški", "homoljski", "rtanjski" i si.), mada oni ni po mestu proizvodnje ni po karakteristikama gotovih proizvoda ne odgovaraju svojstvima kvaliteta autohtonih specijaliteta sa odgovarajućih područja. Time, neminovno, originalni proizvodi gube na stečenom ugledu, ali i ekskluzivnost i odgovarajuće mesto na tržištu.

Poštujući važeću zakonsku regulativu u ovoj oblasti ("Zakon o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapredjenja i znakova razlokovanja" — Sl. list SFRJ br. 34/81 i 3/90), do sada su četiri proizvodne organizacije prijavile i izvršile zaštitu oznake geografskog porekla devet proizvoda, i to: Poljoprivredna zadruga i vinarija "Potomje", Pelješac (vina "DINGAC" i "POSTUP"), IM "Cajetina, Zlatibor ("GOVEDJA UZICKA PRSUTA", "SVINJSKA UZICKA PRSUTA" i "UZICKA SLANINA"), IM "Srem", Sid ("SREMSKI KULEN", "SREMSKA DOMAĆA KOBASICA" i "SREMSKA SALAMA"), kao i MI "MIP" Požarevac ("POZAREVACKA KOBASICA"). Svakako da je broj proizvoda koji su ostvarili pravo da budu

upisani u Register zaštićenih oznaka porekla proizvoda kod Saveznog zavoda za patente, znatno ispod realnih mogućnosti. Zbog toga se u okviru Privredne komore Srbije (Odbor za razvoj, istraživanje i prestrukturiranje), Savezne privredne komore, Saveznog zavoda za patente, Saveznog zavoda za standardizaciju, Jugoinspekta i Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Beogradu, preduzimaju brojne aktivnosti koje treba da omoguće zaštitu i šire uvođenje oznaka porekla tradicionalnih, autohtonih prehrambenih proizvoda. Ovo tim pre što u razvijenim zemljama sveta zaštićena oznaka porekla proizvoda predstavlja sastavni deo kvaliteta, odnosno važan deo procesa obezbeđenja kvaliteta i unapređenja izvora poljoprivredno–prehrambenih proizvoda.

Jedna od tih ukupnih aktivnosti je i izrada Glavnih tehnoloških elaborate koji treba da predstavljaju osnovu za zaštitu dva proizvoda Zaječarskog okruga, odnosno sa područja opštine Boljevac - "RTANJSKI CAJ" i "KRIVOVIRSKI KACKAVALJ". Ovi proizvodi se tradicionalno proizvode na ovom području a predstavljaju i deo proizvodnog programa Preduzeća za poljoprivrednu proizvodnju, preradu, promet, ugostiteljstvo, turizam i saradnju sa selom "YES - R T A N J" D.D.

2. Osnovni podaci o Zaječarskom okrugu i opštini Boljevac

2.1. Položaj i površina

Zaječarski okrug predstavlja administrativno područje koje se nalazi u istočnom delu Republike Srbije (Sl. 1). To je, u stvari, deo nekadašnjeg Zaječarskog regiona koji je najnovijom podelom Republike Srbije, od 30. juna 1992. godine, razdvojen na dva dela—

o k r u g a : Borski i Zaječarski. Prvi je nešto manji, ima površinu od 3.506 km², obuhvata četiri opštine (Bor, Kladovo, Majdanpek i Negotin) sa 90 naselja i 178.718 stanovnika (prema rezultatima poslednjeg popisa iz 1991. godine).

Zaječarski okrug, koji ima četiri opštine (Boljevac, Knjaževac, Sokobanja i Zaječar) i 173 naselja, obuhvata površinu od 3.625 km² (Sl. 2). Na ovoj teritoriji nalazi se 49.049 domaćinstava sa 158.132 stanovnika, što u proseku iznosi oko 14 domaćinstava, odnosno, oko 44 stanovnika na km² (Tabl.1). Opštine ovog okruga se međusobom značajno

Tabl. 1 : Površina, broj naselja, domaćinstava i stanovnika
na području Zaječarskog okruga (po opštinama)

Opštine	Površina (km ²)	Broj naselja	Broj domaćinstava	Broj stanovnika
Boljevac	828	20	5.763	19.384
Knjaževac	1.202	86	14.373	44.036
Sokobanja	525	25	6.177	21.948
Zaječar	1.070	42	22.736	72.763
Ukupno :	3.625	173	49.049	158.131

Izvor podataka: Statistički godišnjak SR Jugoslavije, 1992. god.,
Savezni zavod za statistiku, Beograd.

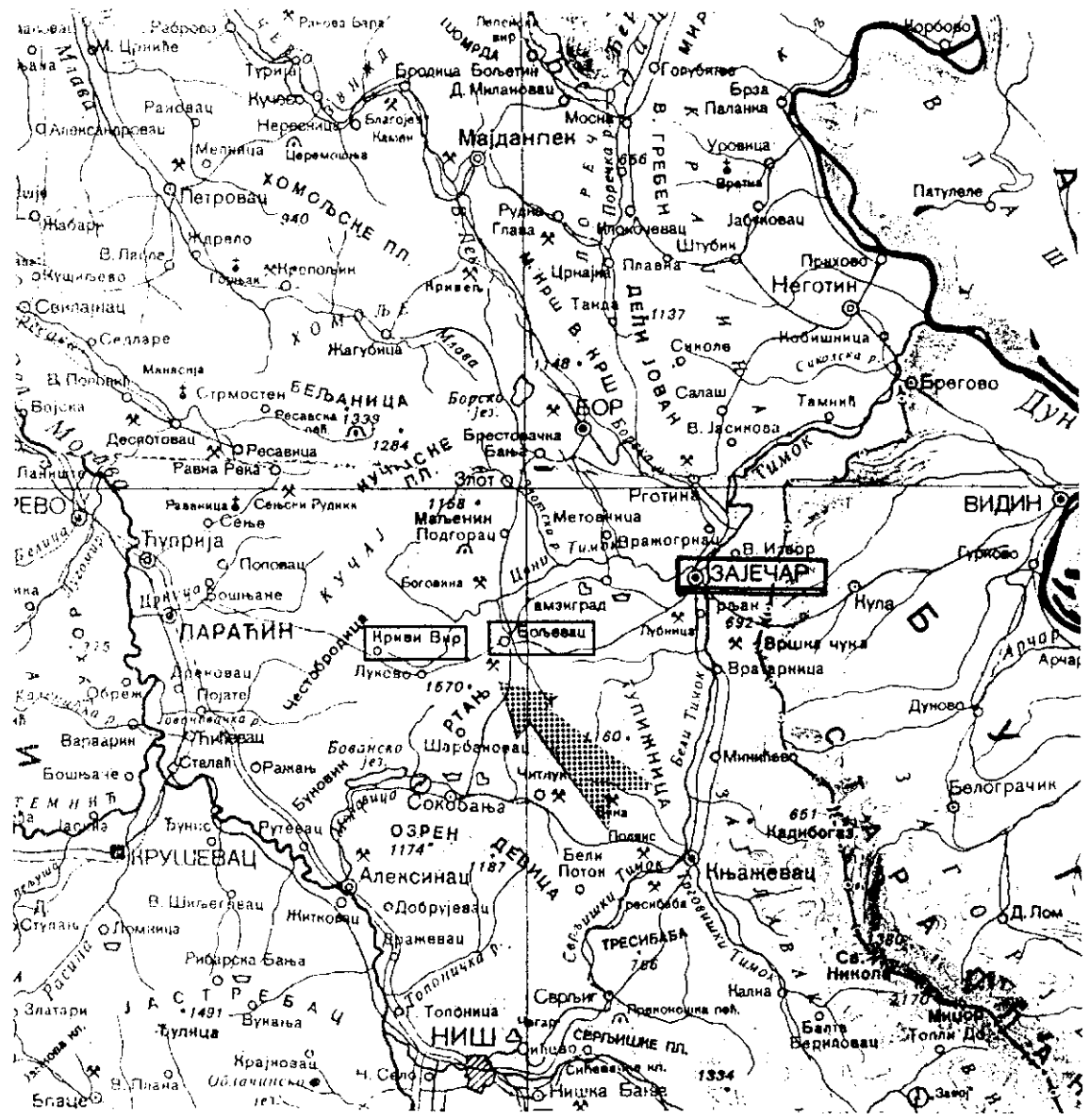
razlikuju, kako u pogledu teritorijalne rasprostranjenosti, tako i prema prosečnoj gustini naseljenosti. Na teritoriji opštine Boljevac, čija površina iznosi 828 km², u proseku se nalazi svega oko 7 domaćinstava i 23 stanovnika na km², zbog čega se ova opština ubraja među najmanje naseljena područja u Republici Srbiji. Suprotno tome, opština Zaječar obuhvata 1.070 km² i ima gotovo tri puta veću naseljenost, odnosno, oko 21 domaćinstvo i oko 68 stanovnika na km². Interesantno je i još jedno poredjenje: Knjaževac, po površini najveća opština Zaječarskog okruga (1.202 km²), ima isti prosečan broj stanovnika (12) na km² kao i najmanja opština okruga, Sokobanja, koja se prostire na dvostruko manjoj teritoriji (svega 525 km²).

Grad Boljevac je centar manje geografske regije koju najvećim delom čini basen reke Crni Timok, tj. zapadni deo tzv. timočkog basena koji se obično naziva Crnorečka kotlina. Istorijski posmatrano ovaj grad je deo srednjovekovne oblasti Crne Reke, odnosno sire prirodne celine poznate kao Timočka Krajina. Za nastanak i razvoj Boljevca kao varoškog naselja i centra šire teritorije, presudnu ulogu je imao njegov povoljan geografski položaj. Kao mesto na sredokračiću puta od Dunava prema centralnom delu Srbije, Boljevac je u prošlom veku imao povoljne uslove za svoj privredni i urbani razvoj. U to vreme ovaj grad je bio obavezna stanica na putu koji je povezivao središnji deo Srbije sa Timočkim basenom i dalje sa severo-zapadnim delom Bugarske, odnosno sa jugo-zapadnim i zapadnim delom Rumunije. Tu se, osim predaha "kirijdzija", putnika, tovarne i zaprežne stoke, vršilo snabdevanje za nastavak putovanja, pre-tovar robe, popravka putne ili zaprežne opreme, ali i skoro obavezno "konačilo". U vreme sporog i neredovnog karavanskog i kolskog saobraćaja ovo je bilo sasvim razumljivo s obzirom da su putevi bili veoma loši, bez mostova i drugih saobraćajnih objekata. Tokom kišnih i snežnih perioda godine saobraćaj je bio gotovo nemoguć. Prepreku bržem prometu činili su i planinski prevoji u ovom kraju koji su u prošlosti, pored ostalog, često bili ugroženi i od hajduka. Zbog svega toga u Boljevcu su se često sačekivali karavani ili veće grupe "kirijdzija", pa su Zajedno čekali najpogodnije vreme za prelaz preko tih teško savladivih i opasnih planinskih mesta.

Danas je grad Boljevac centar istoimene opštine koja se prostire na površini od 828 km² (Sl. 2). Opština ima ukupno 20 naseljenih mesta, pri čemu je njen severni deo nešto viši i prostraniji, a manje naseljen (6 naselja), dok je južni deo nešto niži i manji po površini, ali je bolje naseljen (14 naselja). Na području opštine ima 5.763 domaćinstava sa 19.384 stanovnika. Žitelji ovog područja se tradicionalno bave poljoprivredom, posebno stočarstvom, a jedan od nosilaca privredne aktivnosti i ukupnog razvoja opštine Boljevac je Preduzeće za poloprivrednu proizvodnju, preradu, promet, ugostiteljstvo, turizam i saradnju sa selom "YES - R T A N J" iz Boljevca.

f-
1

SL.2:HEMA ZAJECARSKOG OKRUGA
И I ОПШТИНЕ BOLJEVAC ШИ

2.2. Reljef i struktura poljoprivrednih površina

Zaječarski okrug obuhvata značajan deo brdsko–planinskog područja istočne Srbije. Sa severo–zapada je oivičen Kučajskim planinama, sa istoka obroncima Stare planine, a sa juga planinom Ozren. Teritorija opštine Boljevac jetakodje sa skoro svih strana oivičena planinskim vencima: Kučajskim planinama na severo–zapadu, grebenima Somanjca, Rtnja, Tumble i dela Slemena na jugu, i obroncima Tupižnice na istoku. Samo je u severo–istočnom delu, niskim pobrdjem i talasastim površinama, odnosno dolinom reke Crni Timok, otvorena i povezana sa Zaječarskom kotlinom i ostalim delovima timočkog basena.

Vise planinsko zemljište ovog područja, posebno centralne i južne delove Kučajskih planina i severne delove planinske mase Rtnja, pretežno čine paleozojski kristalasti škriljci. Ipak, najveću površinu zauzimaju mezozojski krečnjaci u gotovo celom istočnom delu Kučaja, kao i krečnjaci sa dolomitom u delovima Somanjca i Rtnja.

Osnovu najvećeg dela tzv. niskog pobrdja i površi u srednjem i istočnom delu Crnorečke kotline (zapadni deo timočkog basena) čine andeziti. Njihov nastanak je rezultat intenzivne eruptivne aktivnosti u periodu između donje krede i pliocena. Inače, mlađi geološki slojevi zastupljeni su peščarom, glinom i konglomeratima.

Centralna planina Zaječarskog okruga i opštine Boljevac je Rtanj. Pripada grupi planina našeg karpatskog predela, tj. zoni mlađjih nabranih planina severnog orogenog stabla sredozemnih planina Evrope. Ova planina predstavlja, praktično, razvodje između Crnorečke kotline na severu i Sokobanjske kotline na jugu. To je masivan krečnjački greben prizmatičnog oblika na čijoj se istočnoj strani nalazi najviša tačka kupastog oblika – Siljak (1560 m).

Niži delovi Rtnja, do 700 m nadmorske visine, izgrađeni su od peščara i škriljaca. Iznad ove visine, a do 900 m, zemljište je krševitije s obzirom da se sastoji od krečnjačkog peščara. Na visini većoj od 900 m nastaje urgonski krečnjak koji Rtnju daje razriven izgled. Na severnoj, istočnoj i južnoj strani planine pružaju se mnogi rasedi, dok se u podnožju javljaju vrtače, dolinice i jame, od kojih je najpoznatija tzv. Zla rupa na sokobanjskoj strani, duboka preko 60 metara.

Reljef i sastav tla, zbog svoje raznovrsnosti, oduvek su imali značajan uticaj na privredne aktivnosti Zaječarskog okruga i opštine Boljevac. Opšte uzevši može se reći da su reljef i zemljište ovog područja pogodni za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom. Raznovrsan sastav zemljišta uslovljava i raznovrsnost biljnih mikro formacija, kao i njihovu rejonicaciju. Tako, dok su obodi ovog područja bogati šumskom vegetacijom i velikim travnim površinama, središnji deo je plodan zahvaljujući raspadanju andezitskih stena i drugim talozima. Sumska bogatstva oduvek su bila od velikog privrednog značaja za stanovništvo ovog kraja. Stočarstvo, zasnovano na bogatim pašnjacima Kučja, Somanjca, Rtnja itd., imalo je, a i danas ima, ogroman značaj i predstavlja najzastupljeniju aktivnost u okviru poljoprivredne proizvodnje. Zahvaljujući bogatstvu livada i pašnjaka, te brojnim vrstama lekovitog bilja, na

ovom području je značajno razvijeno i pčelarstvo. Dobri su i prirodni uslovi za bavljenje voćarstvom, posebno za gajenje šljive, jabuke, kruške i trešnje, naročito oraha. Relativno oštra klima i veće površine posne zemlje nisu naročito pogodne za gajenje ratarskih kultura. Najbolji su uslovi za proizvodnju kukuruza pa su zato i najveće površine zasejane ovom kulturom.

Prema zvaničnim podacima Zaječarski okrug raspolaže sa 207.380 ha poljoprivrednih površina, što u odnosu na ukupnu površinu ovog područja iznosi 57,21%. Pri tome su, pored oranica i bašti koje zauzimaju oko 53% ukupnih poljoprivrednih površina, značajno zastupljene livade i pašnjaci – oko 41%, dok su voćnjaci (3,5%) i vinogradi (2,5%) znatno manje zastupljeni u strukturi poljoprivrednog zemljišta (Tabl. 2).

Tabl. 2 : Struktura poljoprivrednih površina na području Zaječarskog okruga (po opštinama) – ha

Opštine	Ukupno	Oranice i baste	Voćnjaci	Vinogradi	Livade i pašnjaci
Boljevac	38.691	17.442	1.371	545	19.333
Knjaževac	69.678	31.495	2.761	2.051	33.371
Sokobanja	30.422	13.357	992	314	15.759
Zaječar	68.589	47.616	1.770	2.432	16.771
Ukupno:	207.380	109.910	6.894	5.342	85.234

Izvor podataka: Statistički godišnjak SR Jugoslavije, 1992.god., Savezni zavod za statistiku, Beograd.

Posmatrano po opštinama, najmanji udeo poljoprivrednog zemljišta, u odnosu na ukupnu površinu odgovarajućeg područja, ima opština Boljevac – 46,7%; slede opština Knjaževac i Sokobanja sa gotovo identičnim učešćem od 57,9%, dok je najveća zastupljenost poljoprivrednih površina na području opštine Zaječar – 64,10%. Naravno, zahvaljujući pre svega odlikama reljefa, struktura ukupno raspoloživih poljoprivrednih površina se značajno razlikuje između pojedinih opština. Udeo oranica je najveći u opštini Zaječar – 69,4%, dok se u preostale tri opštine kreće između 44 i 45%. Suprotno ovome, udeo livada i pašnjaka je dvostruko veći na području opština Boljevac, Knjaževac i Sokobanja (48–51%), u odnosu na područje opštine Zaječar gde udeo ove vrste poljoprivrednog zemljišta iznosi 24,5%. Inače, zastupljenost voćnjaka i vinograda na prostoru sve četiri opštine Zaječarskog okruga je veoma mala i ni u jednoj opštini ne prelazi 4% od poljoprivrednog zemljišta.

2.3. Hidrografija

Zaječarski okrug je bogat rečnim tokovima. Istina, uglavnom se radi o manjim planinskim rečicama i potocima, a po veličini se izdvajaju Crna reka i Zlotska reka na severo-zapadu, te gomji tok Belog Timoka na istoku.

Na području opštine Boljevac najvažniji je Crni Timok, odnosno tzv. Crna reka. Glavni izvorni krak ove reke je stalno vrelo koje se nalazi ispod jugo-zapadnog Kučaja, odnosno u pećini Pečke u samom Krivom Viru. Iz ovog vrela, na 400 m nadmorske visine, nastaje Crni Timok.

Dužina Crnog Timoka (Crna reka) iznosi 82 km, a površina njegovog sliva je oko 30% od ukupne površine sliva reke Timok. Inače, za ovu reku je karakteristično da protiče gotovo centralnim delom timočkog basena, pa tako predstavlja prirodnu granicu između balkanskog i karpatskog planinskog sistema. Na svom toku rečna dolina Crne reke se sastoji od tri kotline: Krivovirske, Gamzigradske i delom Zaječarske.

U svom izvorišnom i gornjem toku vode Crnog Timoka pripadaju I klasi kvaliteta. To praktično znači da se voda može koristiti za piće bez predhodnog prečišćavanja ili je upotrebljiva posle dezinfekcije. Inače, zahvaljujući izuzetnom kvalitetu voda, velikim površinama pod šumom (37.616 ha), prostoru bez industrijskih zagadivača, uz samo jedan tranzitni put (Paraćin-Zaječar), ispunjeni su svi potrebni uslovi pa je, krajem 1992. godine, područje opštine Boljevac proglašeno ekološkom opštinom.

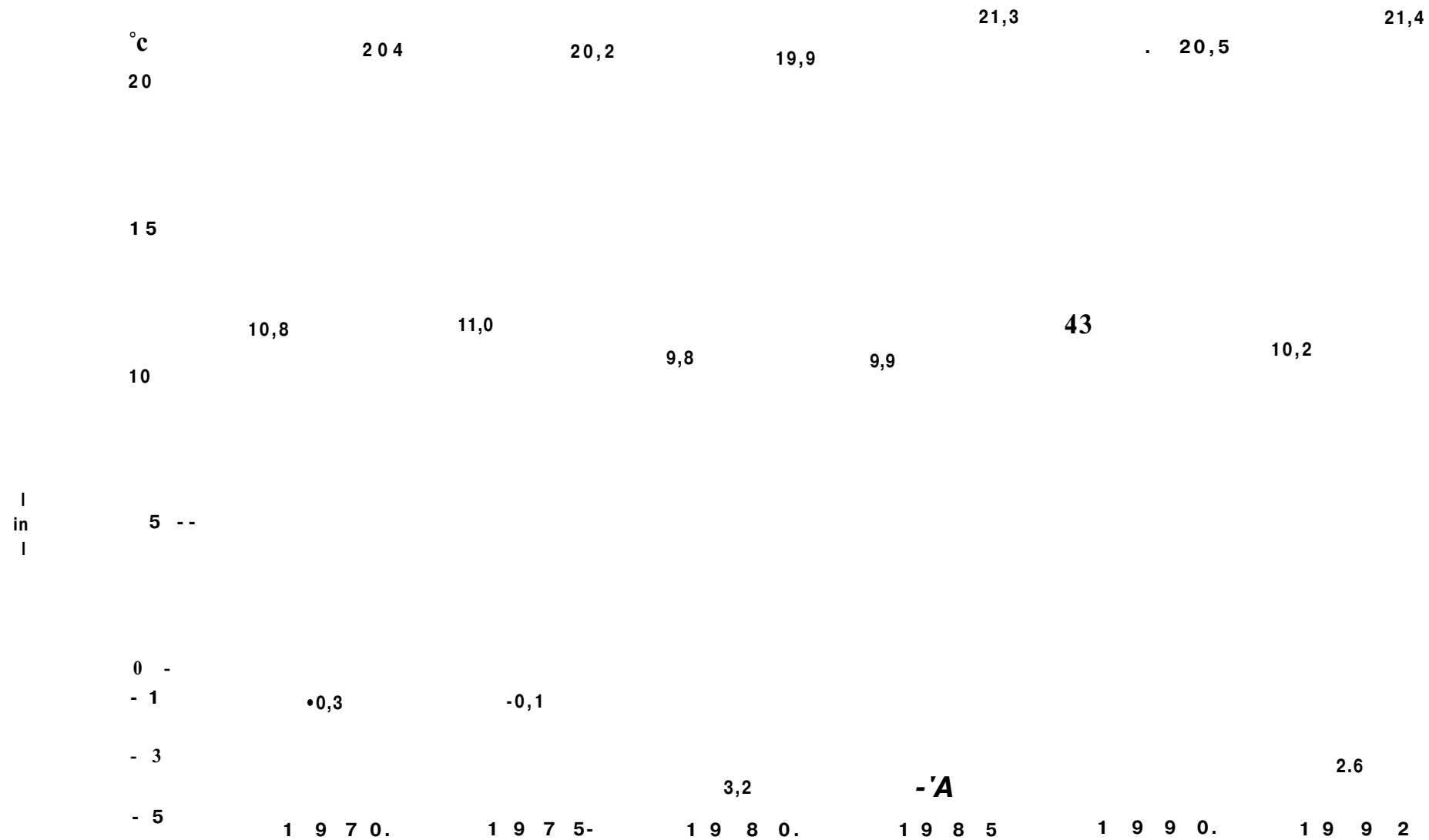
2.4. Klima

U toku rada na pripremi materijala za izradu ovog Elaborata, a u delu koji se odnosi na klimu Zaječarskog okruga i područje opštine Boljevac, korišćeni su podaci najbliže hidrometeorološke stanice – Čuprija, i to za period od 1970. do 1992. godine (Izvor: **Statistics** godišnjak SFRJ za odgovarajuće godine, izd. Savezni zavod za statistiku, Beograd). Evidentirani su, obradjeni i grafički prikazani podaci o prosečnoj godišnjoj, prosečnoj minimalnoj i prosečnoj maksimalnoj temperaturi vazduha (°C), prosečnoj godišnjoj relativnoj vlažnosti vazduha (%), prosečnom godišnjem pritisku vazduha (mba), kao i količini padavina (mm). Ovi podaci su prikazani iz razloga što klima, pored ostalog, ima značajan uticaj na uslove proizvodnje autohtonih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Zaječarski okrug i područje opštine Boljevac imaju odlike kontinentalne klime. U nižim delovima, leta su topla, zime hladne, a padavina je manje u odnosu na područja veće nadmorske visine za koja su karakteristična blaga i kratka leta, duge i oštre zime, kao i nešto **više** padavina.

U posmatranom vremenskom periodu (1970–1992) prosečna godišnja temperatura vazduha iznosila je 10,5 °C (od 9,8 do 11,3 °C), prosečna minimalna -2,1 °C (od -0,1 do -4,4 °C), a prosečna maksimalna 20,6 °C (od 19,9 do 21,4 °C) - Graf. 1. Na području opštine Boljevac pericl tokom koga su prosečne dnevne temperature jednake ili veće od 5 °C je najduži i iznosi oko 230 dana godišnje, dok su dnevne temperature od 10-15 °C karakteristične za oko 130 dana godišnje.

Inače, u periodu od 1970. do 1992. godine, prosečna godišnja relativna vlažnost je iznosila 76,5% (74-78%) - Graf. 2., prosečan vazdušni pritisak 1002,4 mba (1000,6–1006,5 mba) – Graf. 3., dok je prosečna godišnja količina padavina iznosila 765 mm (862,5-880 mm) - Graf. 4.

Graf. 1: PROSEČNA t° VAZDUHA NA PODRUČJU ZAJECARSKOG OKRUGA

izdavač
miliun

MI N. MAX
* * * * *

RELATIVNA VLAZNOST 1%)

0
-1
0

cn

o

M

-4
1/1

vj

>4
00

-H-

H-I I I i-I-I-H

o 10
m
z c x
> z
>
"0 o
o o to
o o cn
c
z

10
00
> m o

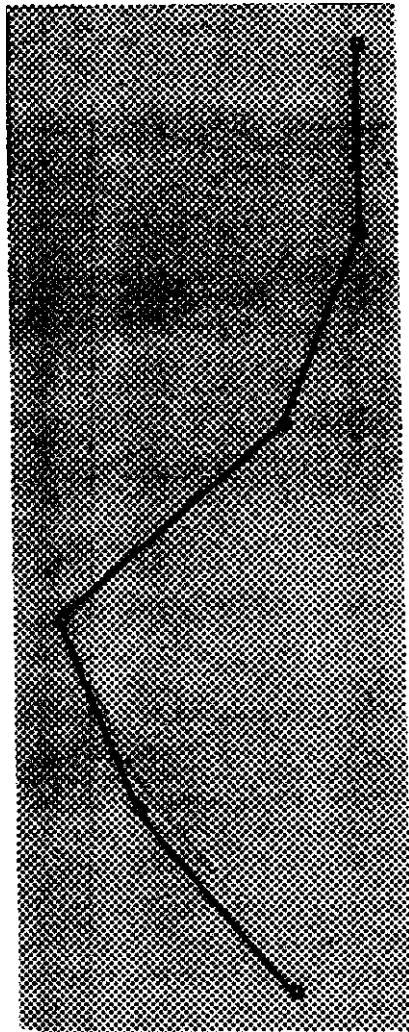
m
IX
> <
z z to
> 00

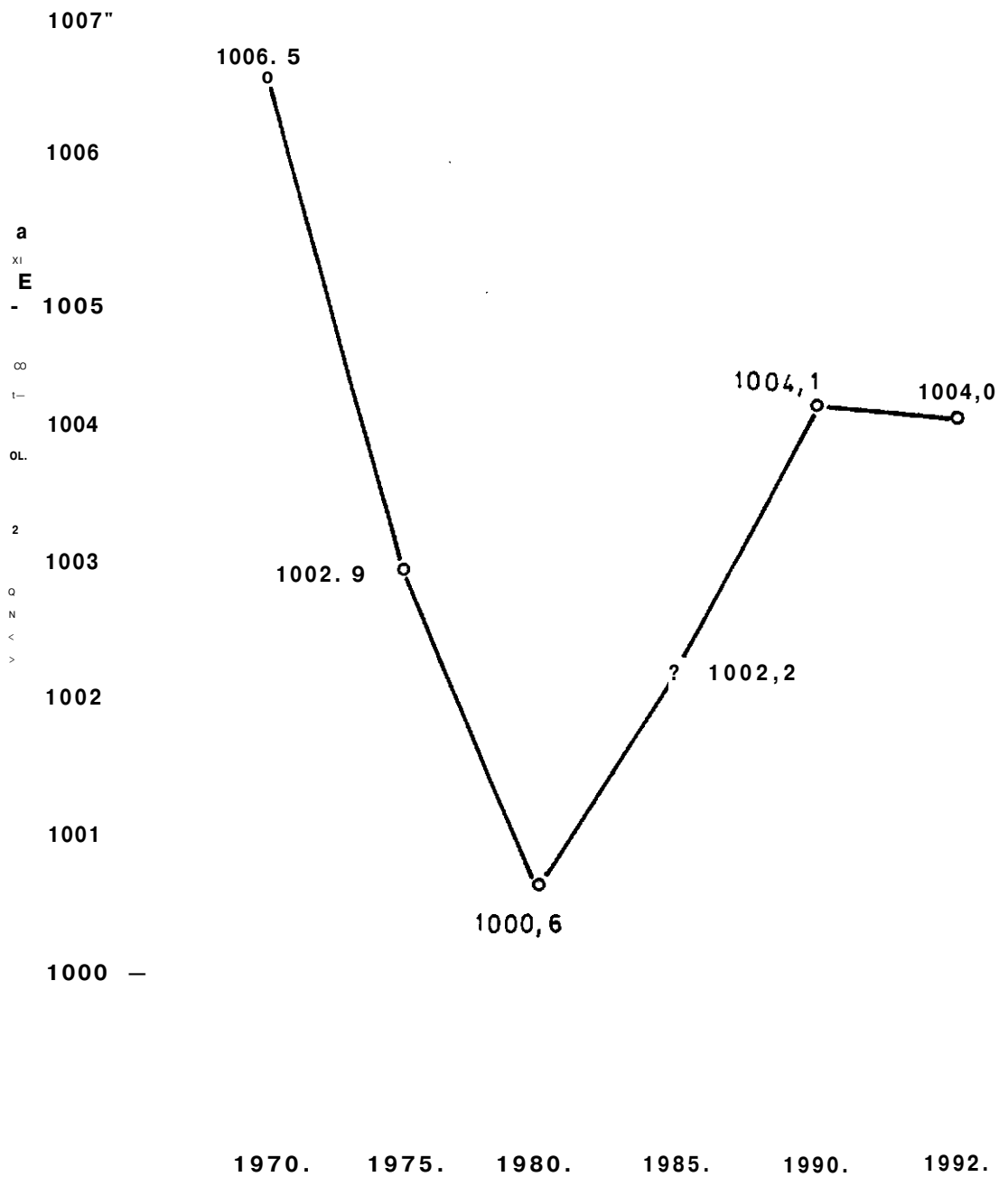
o
o

o >
z z to
c o to
e cn to
> I o

<
>
M
o to
c ID
x
>

5

**Graf. 3: PROSEČAN GODIŠNJI PRITISAK VAZDUHA (mba)
NA PODRUČJU ZAJEČARSKOG OKRUGA**

01 KO_L 'CIN pa da V IN

0 00
o cl

co
m
o<- to

rn to
o<

co

o 1,
o o<
o - 00

:<<
.CD.

00
07

∞
to

to Or
to tt> •

**3. Brojno stanje stoke (goveda, svinje, ovce) u SR Jugoslaviji,
Republici Srbiji i na području Zaječarskog okruga**

Uporedni pregled statističkih podataka koji se odnose na brojno stanje goveda, svinja i ovaca u SR Jugoslaviji i Republici Srbiji (Tabl. 3) jasno pokazuje da u gotovo celom posmatranom periodu (1985–1992) stočni fond smanjivao, svakako uz manje oscilacije od godine do godine.

**Tabl. 3: Uporedni prikaz brojnog stanja stoke u
SR Jugoslaviji i Republici Srbiji**

(u 000 grla)

Godina	G o v e d a		S v i n j e		O v c e	
	Ukupno	Krave i steone junice	Ukupno	Krmače i i suprasne nazimr.i	Ukupno	Ovce za priplod
a) S.R. JUG OS LAV I J A						
1985	2.438	1.368	4.380	890	3.113	2.333
1988	2.280	1.312	4.981	934	3.142	2.387
1989	2.215	1.290	4.398	856	3.064	2.347
1990	2.168	1.275	4.325	887	3.007	2.279
1991	2.096	1.265	4.354	885	3.044	2.288
1992	1.975	1.187	3.844	810	2.715	2.095
b) Republika S R B I J A						
1955	1.960	895	2.660	437	5.743	4.048
1965	2.346	1.059	3.082	600	4.222	3.081
1975	2.649	1.370	4.671	858	1.602	1.938
1980	2.376	1.284	4.538	829	2.658	1.947
1985	2.249	1.241	5.064	877	2.632	1.939
1988	2.091	1.180	4.957	932	2.654	1.979
1989	2.026	1.159	4.374	855	2.576	1.941
1990	1.979	1.145	4.301	886	2.519	1.872
1991	1.908	1.135	4.330	884	2.557	1.881

Izvor podataka :

a) SR Jugoslavia – Statistički godišnjik SR Jugoslavije,
Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1992.

b) Republika Srbija – Statistički godišnjak SR Srbije,
Republički zavod za statistiku, Beograd

U SR Jugoslaviji, ukupan broj goveda je smanjen u posmatranom periodu sa 2,4 na 1,9 miliona grla, ili za oko 20%, dok je broj krava i steonih junica smanjen za oko 13%. U istom periodu ukupan broj svinja je smanjen za oko 12%, a ovaca za 10%.

Na području Republike Srbije, u periodu od 1955 do 1975. godine, zabeležen je porast broja goveda (35%) i svinja (75%), dok je broj ovaca smanjen za oko 55%. U narednom desetogodišnjem periodu (1975–1985) nastavljen je trend smanjenja broja goveda u Republici za oko 15%, dok je broj svinja uvećan za 8%, a ovaca za svega 1%. Period posle 1985. godine odlikuje stalan trend smanjenja stočnog fonda u Srbiji: goveda za oko 15% (krava i steonih junica za 8,5%), svinja za 14,5% i ovaca za oko 3% (Tabl.3). Navedene tendencije navode, neminovno, na razmišljanje, provociraju brojna pitanja i izazivaju zabrinutost. Ovo tim pre ako se imaju u vidu brojne aktivnosti i značajna ulaganja tokom poslednjih tridesetak godina koja su imala u cilj unapredjenje stočarske proizvodnje, a koja su, manje ili više, ostala bez većih rezultata.

Tendencije slične predhodnim karakteristične su, u pogledu stočnog fonda, za ceo Zaječarski okrug. Naime, u periodu 1985–1990 godina ukupan broj goveda u regionu je smanjen za 17% (krava i steonih junica za 10%), ovaca za 1,7%, dok je samo broj svinja povećan za blizu 18% (Tabl. 4). Najveće smanjenje ukupnog broja goveda zabeleženo je na teritoriji opštine Zaječar (20,5%), mada je na istom području ostvareno i najveće povećanje ukupnog broja svinja za 33%, kao i porast broja krava i steonih junica za oko 8,5%.

U istom petogodišnjem periodu najveće smanjenje broja krava i steonih junica za oko 15% i svinja za oko 13% dogodili se na području opštine Sokobanja, dok je najveće smanjenje ukupnog broja ovaca zabeleženo u opštinama Knjaževac (oko 10%) i Sokobanja (oko 8,5%).

Na području opštine Boljevac, u periodu 1985–1990 godina, zabeleženo je značajno smanjenje ukupnog broja goveda, odnosno za 2.340 grla ili oko 15,4%, dok je broj ženskih priplodnih grla smanjen za blizu 8%. Medjutim, u isto vreme, povećan je ukupan broj svinja za 9,7% (krmača i suprasnih nazimaca za 6,7%), dok je ukupan broj ovaca neznatno uvećan za 1,5%, a broj ovaca za priplod oko 2,4% (Tabl. 4).

Tabl. 4: Prikaz brojnog stanja stoke na području
Zaječarskog okruga (po opštinama)

Opština	G o v e d a		S v i n j e		O v c e	
	Ukupno	Krave i steone junice	Ukupno	Krmače i suprasne nazimice	Ukupno	Ovce za priplod
Boljevac						
1985	15.174	8.706	12.724	5.297	23.964	19.411
1988	14.308	9.121	13.569	5.847	23.776	19.031
1989	14248	8.851	10.892	5.502	23.501	21.085
1990	12.833	8.026	13.955	5.0*56	24.302	19.877
Knjaževac						
1985	18.049	12.613	14.249	3.157	39.898	33.434
1988	15.732	11.395	16.168	4.335	38.423	33.317
1989	15.555	11.330	14.447	2.627	35.143	30.030
1990	15.205	11.289	15.977	3.596	35.835	31.236
Sokobanja						
1985	10.309	7.139	15.741	4.855	25.403	21.260
1988	9.973	6.689	15.892	5.195	25.508	21.783
1989	9.954	6.542	16.524	5.474	26.294	20.662
1990	9.021	6.062	13.696	6.016	22.945	19.342
Zaječar						
1985	29.114	13.688	43.133	10.586	35.683	27.948
1988	24.562	13.031	52.406	19.900	37.442	29.561
1989	23.957	12.449	54.472	14.123	37.442	30.173
1990	23.172	12.508	57.398	13.901	39.411	31.344
<hr/>						
U k u p n o						
1985	72.646	42.146	85.847	23.895	124.588	102.053
1988	64.575	40.236	98.035	35.277	125.149	103.692
1989	63.714	39.172	96.335	27.726	122.380	101.950
1990	60.231	37.885	101.026	29.169	122.493	101.799

Izvor podataka Opštine u SR Srbiji – Statistics podaci,
Republički zavod za statistiku, Beograd

4. Osnovni podaci o preduzeću "YES - RTANJ" I.J.D.

4.1. Nastanak, razvoj, sedište i status

Radna organizacija "PKB—Boljevac" sa, u to vreme, svoja četiri OOUR—a i Radnom zajednicom, poslovala je pod ovim imenom u periodu od 1978. do 1989. godine. Transformacijom ove Radne organizacije formirano je 1989. godine jedinstveno društveno preduzeće "PKB—Rtanj", koje je poslovalo u okviru složenog preduzeća "PKB—Beograd".

Od 01. januara 1992. godine preduzeće posluje u sastavu JUGOEKSPORT SISTEMA (HOLDING) iz Beograda. U skladu sa tim izvršena je i odgovarajuća transformacija DP "PKB—Rtanj", pa je novo preduzeće registrovano kao deoničarsko društvo u društvenoj svojini — "YES — Rtanj", sa punom odgovornošću.

Pun naziv novog preduzeća je: **PREDUZECE ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU, PRERADU, PROMET, UGOSTITEUSTVO, TURIZAM I SARADNJU SA SELOM "YES - RTANJ" D.D.**, sa p.o., Boljevac. Skraćeni naziv je **D.D. "YES - RTANJ"** sa p.o. Sedište preduzeća je u Boljevcu, u ulici Ivka Djolovića br. 2. Ovo deoničarsko društvo je registrovano pod Drojem Fi —939/92. Broj uložka je 1 — 1445 od 03.01.1992. godine kod Privrednog suda u Zaječaru. Matični broj Društva je 7257546.

Inače, preduzeće "YES — RTANJ" ima 443 zaposlena, od čega 18 sa visokom, 9 sa višom i 131 sa srednjom stručnom spremom, zatim 6 VKV, 128 KV, 40 polukvalifikovanih i 114 nekvalifikovanih radnika.

4.2. Delatnost (proizvodnja, usluge, saradnja sa selom i dr.)

Preduzeće "YES — RTANJ" D.D. iz Boljevca ima široku lepezu delatnosti, od poljoprivredne proizvodnje do ugostiteljstva i saradnje sa selom. Zbog toga je ovo preduzeće glavni nosilac privrednog i društvenog razvoja ne samo Boljevca, već i celog područja istoimene opštine.

Osnovna delatnost Preduzeća, u okviru poljoprivredne proizvodnje na društvenom sektoru, usmerena je na razvoj stočarstva. Poznato je da područje opštine Boljevac ima izuzetne prirodne uslove za bavljenje stočarstvom, pa u ovom kraju postoje vekovima sticana iskustva u ovoj proizvodnji, posebno u uzgoju kvalitetnih ovaca i koza. Ova tradicija se i danas nastavlja na savremenoj farmi u Podgorcu, kapaciteta 2 000 ovaca i 500 koza. Ovde se ovce jagnje tri puta u toku dve godine, a s obzirom da se ipaša stada u letnjim mesecima obavlja na

prostranim i nezagadjem pašnjacima, jagnjeće i jareće meso, odnosno mlečni proizvodi od kojih se posebno izdvaja Krivovirski kačkavalj, ne samo da su autohtoni proizvodi koji se izrađuju prema tradicionalnoj tehnologiji ovog kraja, već u svemu zadovoljavaju stroge kriterijume **da se** označe kao zdravstveno bezbedne namirnice.

Orientacija na proizvodnju sitne stoke ne umanjuje brigu za izmenu i unapređenje rasnog sastava goveda, kao i za ukupan razvoj govedarske proizvodnje na ovom području. Centar ovih aktivnosti je govedarska farma preduzeća "YES – RTANJ" u Sumrakovcu, kapaciteta oko 2 500 junadi u turnusu, odnosno oko 5 000 grla godišnje.

U okviru ukupne delatnosti Preduzeća, značajno mesto ima i ribarstvo. Zahvaljujući izvanrednim prirodnim uslovima, pre svega čistoj – nezagadjenoj vodi, na samom izvoru Radovanske reke u podnožju Kučajskih planina, izgradjen je savremen ribnjak u kome se godišnje proizvede oko 100 t kvalitetne kalifornijske pastrmke.

Preduzeće "YES – RTANJ" raspolaže sa oko 4 000 ha poljoprivrednog zemljišta. Najveći deo ovih površina čine livade (1289 ha) i planinski pašnjaci (950 ha) koji se koriste za ispašu ovaca. Oko 1000 ha je obradivo zemljište na kome se gaje ratarske kulture, pre svega žitarice, dok je preduzeće poznato u Srbiji kao jedan od značajnijih proizvođača semenskog suncokreta. Njive na površini od oko 550 ha koje se nalaze u okruženju privatnih poseda daju se, bar najvećim delom, u zakup individualnim proizvođačima. najzad Preduzeće raspolaže i sa 363 ha šuma iz kojih se, planskim i stručnim proredjivanjem, dobija drvo za ogrev i gradju. Svega oko 16 ha raspoloživog zemljišta je neplodno i ne koristi se.

Proizvodnja zdravstveno bezbedne hrane je osnovna orijentacija opštine Boljevac i preduzeća "YES – RTANJ". Pored ovčijeg i kozijeg sira, Krivovirskog kačkavalja koji se u svemu proizvodi prema tradicionalnoj tehnologiji, kiselomlečnih napitaka, kalifornijske pastrmke, jarećeg, jagnjećeg i junećeg mesa, u korpi proizvoda zdravstveno bezbedne hrane Preduzeća nalazi se i poznati Rtanjski čaj kao izuzetno lekovita i endemska biljka. Takođe, postoji veliko interesovanje za izuzetno čistu pijaću vodu sa izvora Buk–Lozica, koja će se u budućnosti koristiti i za proizvodnju sokova.

U nastojanju da se omogući dalji razvoj proizvodnje i proširenje asortimana proizvoda iz programa zdravstveno bezbedne hrane, intenzivno se radi na realizaciji projekta i izgradnji savremene sušare za lekovito bilje i šumske plodove. Time bi se stvorili tehničko–tehnološki uslovi za proizvodnju nove serije proizvoda sa područja Crnorečke kotline i planine Rtanj, koji predstavljaju nezagadjen i gotovo netaknut deo prirode ovog kraja. Deo razvojnog programa je adaptacija i rekonstrukcija postojeće mlekare u Krivom Viru, koja trenutno ima kapacitet oko 5 000 litrdnevno, odnosno oko 1.460.000 litara mleka godišnje. Inače, trenutno Preduzeće raspolaže podnim skladištem kapaciteta 3000 m², magacinskim prostorom za oko 7630 tona, kao i sa 39 maloprodajnih objekata (1 robna kuća; 3 samo–

Pored proizvodnje, prerade i prometa, pre svega poljoprivredno prehrambenih proizvoda, preduzeće "YES — RTANJ" se bavi **ugostiteljstvom** i turizmom. Raspolaze sa **vise ugostiteljsko—turističkih objekata**, a **osnivanjem** turističke agencije u okviru Preduzeća, **stvoreni su uslovi za organizovan dolazak većeg broja gostiju na područje opštine Boljevac, koje se s'pravom naziva oaza nezagadjene životne sredine. Pored postojećih objekata i broj—nih turističkih manifestacija, od kojih je jedna Dani berbe Rtanjskog čaja, ukupna turistička ponuda ovog kraja obogaćena je i seoskim turizmom. Krivi Vir i Rujište su prva turistička sela na području opštine Boljevac.**

Najzad, treba naglasiti da postoji duga i vrlo plodna saradnja Preduzeća sa individualnim proizvođačima ovog kraja. Saradnja seodvija čak sa 22 sela opštine Boljevac, pre svega kroz otkup viškova poljoprivredno—prehrambenih proizvoda, zatim kroz pružanje usluga i stručne pomoći individualnim poljoprivrednim proizvođačima.

IV POSEBAN DEO - KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ

1. Tehnološki proces i proizvodnje i važnija obeležja kvaliteta "Krivovirskog kačkavalja "

1.1. Uvod

Medju svim sirevima koji se izradjuju u našoj zemlji, kačkavalj zauzima značajno mesto. Pripada grupi tvrdih sireva i izradjuje se od ovčijeg, kravljeg, mešanog ovčijeg i kravljeg i kozijeg mleka.

Specifična tehnologija ovog sira prilagodjena je južnim predelima, a visoka kvalitetna svojstva daju mu niz primućstava u odnosu na druge vrsete sireva, naročito u oblastima žarke klime.

U pojedinim zemljama, pa čak i u različitim oblastima iste zemlje uočavaju se razlike u tehnologiji kačkavalja. Te razlike mogu biti i u pogledu veličine, oblika, ukusa i hemijskog sastava, pa je teško utvrditi i postaviti standardne zahteve za ovu vrstu sira.

1.2. Tehnološki proces proizvodnje

Krivovirski kačkavalj se proizvodi od ovčijeg, kravljeg i kozijeg mleka dobijenog sa područja Krivog Vira i planine Rtanj. Odlikuje se velikom biološkom i energetskom vrednošću, jer sadrži minimalno 45% mlečne masti u suvoj materiji i minimalno 60% suve materije. Pored mlečne masti ima visok sadržaj proteina i mineralnih materija. Proizvodi se u obliku koturova težine 1,5 i 3 kilograma.

Mleko se dogreje na temperaturu 28–30 ° C (u letnjem periodu) i 32–35 ° C (u zimskom periodu) i doda mu se tolika količina sirila da se podsiravanje završi u toku 30–40 minuta. Nakon obrazovanja gruša normalnih osobina, gornji sloj se okrene i ostavi da stoji 10 minuta, posle čega se pristupa daljoj obradi gruša.

Lirom i harfom gruš se seče vertikalno i horizontalno tako da se dobiju zrna veličine 1 cm. Da bi zrna dobila potrebnu čvrstinu i da bi se olakšalo isticanje surutke, zrna gruša se mešaju u toku 40–50 minuta. Mešanje treba vršiti pažljivo da se zrna ne bi previse usitnila. Zbog toga se svakih 20 minuta mešanja pravi pauza 5–10 minuta. Cilj ove operacije je da se dobiju zrna potrebne veličine, oblika i čvrstine. Prosečna veličina zrna iznosi 3–6 mm.

Da bi se postigla potrebna vlažnost zrna, vrši se sušenje zrna. Uz stalno mešanje sadržaja u kadi temperatura se postepeno povećava, vodeći računa da se u toku 30 minuta postigne temperatura u kadi od 40–42 ° C. Po završenom dogrevanju sadržaj u kadi se meša još 40 minuta. Cilj ove operacije je da se ubrza proces sušenja zrna i pojača biohemijska aktivnost mikroorganizama u pravcu stvaranja mlečne kiseline. Zbog toga se svakih 20 minuta određuju kiselost surutke. Pored kiselosti surutke, gotovost zrna se kontroliše i organoleptički. Dovoljno osušeno zrno treba da je elastično i da pokazuje umerenu sposobnost ka slepljivanju.

Po završenoj obradi grušta zrna se ostave da odstoje 10 do 20 minuta, a zatim se pristupa formiranju grude—baskije.

Zrna se vade iz kade i prenose u metalne ramove. Pri ovome treba voditi računa da se zrna rasporede u što ravnomernijem sloju, kako bi se dobila gruda ujednačene debljine. Formiranje grude traje 30—40 minuta, pri čemu se ne podvrgava nikakvom opterećenju, već se presovanje vrši sopstvenom težinom (samopresovanje). Da bi se olakšalo isticanje surutke, gruda se 1—2 puta okrene.

Formirana gruda podvrgava se procesu zrenja.

Jedna od karakteristika tehnologije kačkavalja jeste da se isirna masa prethodno podvrgava zrenju, pa se tek posle termičke obrade stavlja u kalupe. U literaturi se često ovaj proces zove čedarizacija.

Gruda se iseče na komade veličine 15 x 20 cm i komadi se slože u dva reda duž zidova kade, po dva sloja jedan preko drugog. Na taj način na sredini kade ostaje prazan prostor za oticanje surutke. U početku se komadi prevrću svakih 20 minuta, a zatim svakih 10 minuta kako bi se obezbedila ravnomerna temperatura i presovanje. Temperatura na kojoj sazreva baskija iznosi 25—30 °C, a zrenje traje 5—10 časova. Na kraju procesa čedarizacije kiselost baskije u proseku iznosi 120 °T (od kravljeg mleka) i 150 °T (od ovčijeg mleka).

Zrela baskija ima nežnu (somotastu površinu, elastična je i prijatnog je ukusa i mirisa). Na preseku se međusobno jedva raspoznaju pojedina zrna, a broj šupljika mora da bude mali i pravilnog oblika (vidi tabl.5).

Tabl. 5.~ Neke važnije organoleptičke i hemijske karakteristike sazrele baskije

Organoleptičke karakteristike		Hemijski pokazatelji				
U k u s	Miris	Elasticnost	Presek	Kiselost		Zrelost po Siloviču
				grude	surutke	
prijatno kiselo	slabo kiseo	elastična	komaktan malj šupljika	120 do 130 °T	60-90 °T	40-45 °

Zrela gruda se reže na listove dužine 15, širine 5 i debljine 0,5 cm. Određena količina tako izražene grude stavlja se u drvene korpe i potapa se u vodu temperature 70-80°C. Masa u korpi se meša drvenom kašikom, a korpa se s vremena na vreme vadi iz vode. Ovo traje sve dok se izrezana masa ne pretvori u žilavo—rastegljivo testo, sjajnog izgleda i veoma prijatnog ukusa i mirisa. Ceo proces traje 5—10 minuta, što zavisi od stepena zrelosti i temperature vode.

Na kraju termičke obrade baskije, korpa se vadi iz vode i testo mesi rukama (slično mešenju hleba) i formiraju se koturovi kačkavalja. Sama operacija mešenja je formiranje kačkavalja u obliku opte dosta je složena i delikatna i zahteva veliku veštinu.

Oblik kačkavalja formira se u plastičnim kalupima. U kalupima sir ostaje 24 časa i duže, u zavisnosti od njegove čvrstine i sadržaja vode. U početku se sir okreće svakih pola časa, a kasnije sve redje. Time se s jedne strane utiče na formiranje glatke kore a, s druge strane, oiakšava hladjenje sira. Temperatura prostorije u kojoj se drže kalupi sa sirom iznosi 10-13 °C.

Sir se prvi put soli 24 časa nakon vadjanja iz kalupa. Posoli se i mesto na stolu na kome sir stoji. Posle 12–13 časova koturovi kačkavalja se okreću i po potrebi dosole. Soljenje kuhinjskom solju traje 6 do 7 dana. Temperatura prostorije za soljenje sira iznosi 12 do 15 °C.

Po završenom soljenju sir se prenosi u prostoriju za zrenje, gde ostaje 2 do 3 meseca. Temperatura prostorije za zrenje iznosi 15–18 °C.

Već posle 2–3 meseca kačkavalj postiže trgovačku zrelost, ali se sa produžavanjem vremena zrenja kvalitet kačkavajja stalno poboljšava. Radi sprečavanja sušenja, kačkavalj se oblaže paravinom.

1.3. Važnija obeležja kvaliteta

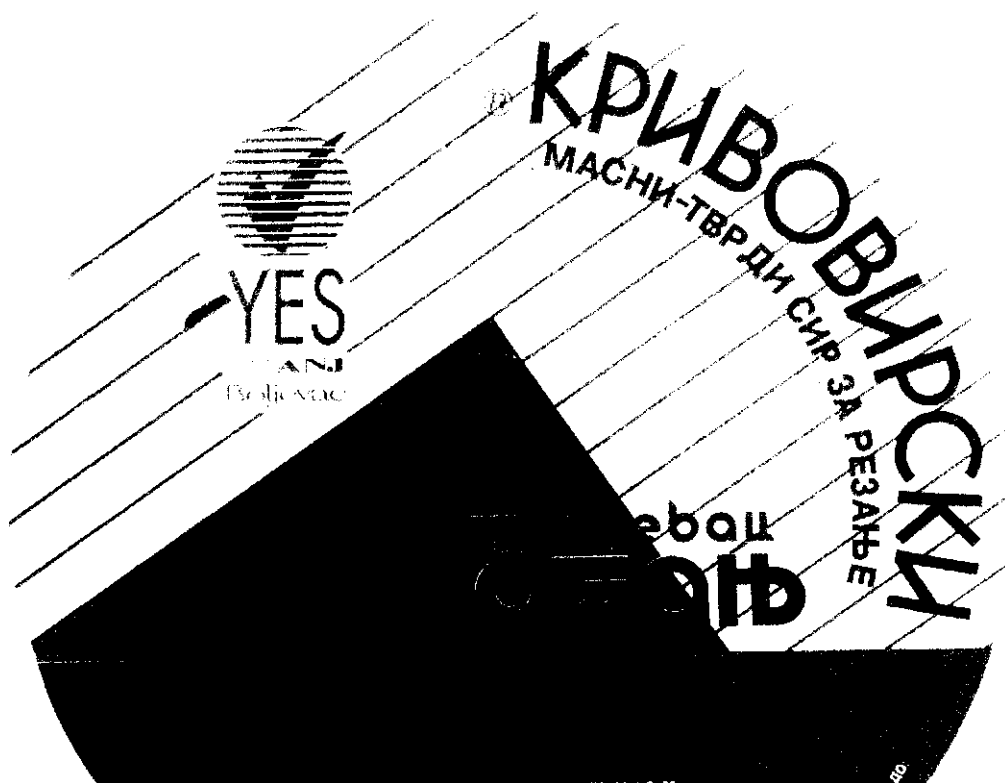
Krivovirski kačkavalj ima oblik niskog cilindra mase 1,5 i 3 kg. Ukus i miris sira su umereno oštri, karakteristični i podsećaju na ukus i miris oraha. Testo sira je kompaktno, elastično i kod zrelih sireva slojevito i nežno mrvičato. Testo sira kačkavalja je prosto natopljeno mašču. Na 20 °C na njegovoj površini se pojavljuju kapljice masti u različitom broju čime se ovaj sir razlikuje od ostalih vrsta sireva. Testo je slamnožute boje, monolitno, bez šuplika. Kora je glatka, tanka, elastična i specifične strukture, čime se ovaj sir takodje razlikuje od drugih vrsta sireva. Prelaz testa u koru je postepen i sloj ispod kore je tanak. Radi sprečavanja isušivanja površina sira premazana je parafinom.

U vreme trgovačke zrelosti (tri mesecj) sir ima stepen kiselosti 260–280 °T i pH 4,9–5,0. Step en zrelosti po Šiloviču iznosi 93-100 °S. Proizvod sadrži minimum 45% masti u suvoj materiji, odnosno minimum 60% suve materije.

2. Način obeležavanja proizvoda

Shodno odredbama Zakona o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapredjenja i znaka razlikovanja (Sl. list SFRJ 34/81 i 3/90), odnosno poglavlja četiri – "Oznaka porekla proizvoda" (Čl. 37. – 43.), kojim su bliže definisani formalno pravni uslovi za upis u Registar zaštićenih oznaka geografskog porekla proizvoda, u okviru ovog Elaborata dajemo, pored ostalog, i način na koji će proizvod "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ" biti obeležen u prometu.

Sir se pakuje u kartonsku ambalažu, odnosno kutiju pravilnog osmougaonog oblika sa osnovom i stranama, dok je na gornjoj površini nalepnica ("muflon") sa deklaracijom. Nalepnica je kružnog oblika – $\varnothing = 130$ mm (1,5 kg) ili $\varnothing = 180$ mm (3,0 kg) i pored oznake koja sadrži naziv proizvoda – KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ – na njoj se nalaze podaci o nazivu i sedištu proizvođača, ovlašćenog korisnika oznake upisane u Registar (u ovom slučaju "YES-RTANJ", Boljevac). Takodje, na pakovanju se nalazi podatak da se radi o masnom tvrdom siru za rezanje koji sadrži minimum 45% masti u SM, odnosno minimum 60% SM. Tekst je na srpskom jeziku, a odštampan je ćiriličnim pismom. Izgled oznake je kao u prilogu:

3. Kontrola kvaliteta proizvoda

Proizvodnja KRIVOVIRSKOG KACKAVALJA, nezavisno da li se otvaruje u mlekari u Krivom Viru ili u okviru domaćinstva individualnih proizvođača ovog regiona kao kooperanata preduzeća "YES – RTANJ", mora u potpunosti da zadovolji sve higijensko–sanitarne i tehničko–tehnološke uslove i zahtevе naših pozitivnih propisa u ovoj oblasti.

Pored ovoga, proizvod "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ" mora u potpunosti da odgovara odgovarajućim odredbama važećeg Pravilnika o kvalitetu mleka, proizvoda od mleka, sirila i čistih kultura (Sl. list SFRJ 51/82) kojim je definisan kvalitet sira u prometu.

U okviru organizovane proizvodnje KRIVOVIRSKOG KACKAVALJA treba svakako obezbediti uslove za stalnu i povremenu kontrolu kvaliteta gotovog proizvoda. U tom smislu, redovnu kontrolu kvaliteta može da vrši Katedra za tehnologiju animalnih proizvoda – Odeljenje za tehnologiju mleka – Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu–Zemunu.

Napominjemo da se u slučaju promene načina obeležavanja proizvoda "KRIVOVIRSKI KACKAVALJ" isto mora prijaviti Odeljenju za znake razlikovanja Saveznog zavoda za patente, od strane proizvođača i organizatora kooperativne proizvodnje – nosioca i ovlašćenog korisnika oznake geografskog porekla, upisanog u Registar korisnika zaštićenih oznaka geografskog porekla – u ovom slučaju "YES – RTANJ" D.D. p.o. Boljevac, ali bez potrebe izrade novog Elaborata.